

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 20. decembra 2024
Ref. br: RK 2591/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju KI51/24

Podnosilac

Isa Salihi

Ocena ustavnosti rešenja P.M.L. br. 63/2024 Vrhovnog suda Kosova, od 6. februara 2024. godine

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja,
Bajram Ljatifi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sutkinja
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtev je podneo Isa Salihi advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [P.M.L. br. 63/2024] od 6. februara 2024. godine Vrhovnog suda Kosova, (u daljem tekstu: Vrhovni sud), vezi sa rešenjem [PN.br. 4/2024] od 11. januara 2024. godine, Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) i rešenjem [PKR.br. 323/2017] od 22. decembra 2023. godine Osnovnog suda u Prištini – Odeljenja za teške zločine (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih rešenja redovnih sudova, kojima se navodno podnosiocu zahteva povređuju osnovna prava i slobode zagantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtevi su zasnovani na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka), i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) pravilu 25. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 23. februara 2024. godine, podnosilac je putem pošte podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud). Sud je zahtev podnosioca registrovao 26. februara 2024. godine.
6. Dana 8. marta 2024. godine, predsednica Suda je odlukama [GJR.KI51/24] i [KSH.KI51/24] imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca, i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, (predsedavajuća), Radomir Laban i Nexhmi Rexhepi (članovi).
7. Dana 25. marta 2024. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva, istog dana, Sud je obavestio i Vrhovni sud.
8. Dana 30. oktobra 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Sud na osnovu spisa predmeta primećuje da je podnosilac zahteva advokat koji je pred Osnovnim sudom zastupao optuženo lice G.A., u krivičnom postupku [PKR.br. 323/2017].
10. Dana 21. decembra 2023. godine, Osnovni sud je zakazao i održao ročište povodom krivičnog predmeta [PKR.br. 323/2017], na kojoj su bili prisutni, državna tužiteljka, kao i optuženi G.A., sa podnosiocem zahteva kao svojim braniocem. Tokom početnog ročišta sednice, advokat oštećenog A. Sh., u krivičnom postupku je izjavio da „[...] jedan advokat (mислеći na podnosioca zahteva) ne može zastupati dve stranke kada je oštećena strana ista“. Tom prilikom je Osnovni sud zatražio da se po ovom pitanju izjasni i državni tužilac.

11. Povodom ovog pitanja državni tužilac je pred Osnovim sudom *inter alia* izjavio;

„[...] kada su počele da se nalažu tajne mere od strane suda za oko 16 osumnjičenih, kasnije optuženih, zbog velikog obima osumnjičenih, predmet je podeljen na 4 dela, i nakon što je podeljen, svaki od tužilaca je sastavio rešenje o započinjanju istraga odvojeno, u stvari u kojoj su obuhvaćeni okrivljeni G.A., i lice A. Sh u slučaju PKR.br. 757/2016, koje zastupa isti advokat Isa Salih (podnosilac zahteva), [...] nezavisno od odvojenih sudskih postupaka koji se vode, imamo posla sa istim krivičnim predmetom...“

12. Dana 22. decembra 2023. godine, Osnovni sud je doneo rešenje [PKR.br. 323/2017], kojim je odbio podnosioca zahteva kao branioca okrivljenog lica G.A., u krivičnom postupku prema optužnici [PP/I.br. 812/2015] od 13. oktobra 2017. godine.

13. U obrazloženju rešenja Osnovni sud je naveo:

„odredba člana 54., stava 1, ZKPRK-a propisuje da: „1. U krivičnom postupku branilac ne može braniti dvoje ili više okrivljenih u istom predmetu, bez obzira da li su postupak ili faza postupka razdvojeni ili ne.“ U konkretnom slučaju imamo posla sa istim krivičnim predmetom i istim oštećenim gde je zabranjeno da jedan branilac u ovakvoj situaciji može da zastupa dvoje okrivljenih.“

14. Podnosilac je podneo žalbu Apelacionom sudu na rešenje [PKR.br. 323/2017], Osnovnog suda navodeći da je „Osnovni sud pogrešno utvrdio navod koji je podnela zastupnica oštećene strane [A.Sh.], koja navodi da jedan advokat ne može zastupati dve stranke kada je oštećena strana ista.“

15. Dana 11. januara 2024. godine, Apelacioni sud je rešenjem [PN.br. 4/2024], odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva, dok je rešenje [PKR.br. 323/2017], Osnovnog suda potvrdio u celosti.

16. U obrazloženju rešenja Apelacionog suda navodi se sledeće:

„Prema oceni ovog suda u rešenju na koje se žali, prvostepeni sud je dao pravična obrazloženja [...] odredba člana 54., stava 1, ZKPRK-a propisuje da: „1. U krivičnom postupku branilac ne može braniti dvoje ili više okrivljenih u istom predmetu, bez obzira da li su postupak ili faza postupka razdvojeni ili ne.“

*Apelacioni sud podseća da je ova zakonska odredba srž u funkciji efektivne zaštite, bez oštećivanja bilo kog okrivljenog u zastupanju u pružanju stručne pravne pomoći, budući da su krivične stvari često povezane među aktivnim subjektima kao zajedno okrivljeni, shodno tome u efikasnoj odbrani je od posebne bitnosti saradnja branioca sa okrivljenim kojeg zastupa, ova saradnja predstavlja i aspekt poverljivosti između branioca i okrivljenog, shodno tome ova norma sprečava bilo kakvu **pasivnost u efektivnoj zaštiti** i ujedno onemogućava da jedan branilac zastupa više od jednog okrivljenog nezavisno da li je krivični postupak ujedinjen ili razdvojen, to čini okrivljenog nepovredivim i s visokom pravnom sigurnošću bez sumnje u saradnji izgradnje strategije odbrane.“*

17. Neutvrđenog datuma, protiv rešenja [PKR.br. 323/2017] Osnovnog suda i rešenja [PN.br. 4/2024], Apelacionog suda, podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, ne navodeći pravni osnov, sa predlogom da „Vrhovni sud

prihvati zahtev, i da se odluke redovnih sudova ponište a predmet vrati na ponovno odlučivanje“.

18. Dana 6. februara 2024. godine, Vrhovni sud je doneo rešenje [PML.br. 63/2024], kojim je odbacio kao nedozvoljen zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva.
19. U obrazloženju rešenja Vrhovni sud je naveo:

„Prema odredbi člana 432., stava 1. ZKP-a zahtev za zaštitu zakonitosti se može podneti samo protiv pravosnažne sudske odluku ili protiv sudskog postupka koji je prethodio donošenju takve odluke, nakon završetka pravosnažnog završetka krivičnog postupka u slučaju povrede krivičnog zakona, u slučaju bitnih povreda odredbi krivičnog postupka iz člana 384., stava 1 ovog zakonika ili u slučaju drugih povreda krivičnog postupka kada su takve povrede uticale na zakonitosti sudske odluke. A, u skladu sa članom 4. ovog člana, zahtev za zaštitu zakonitosti može se podneti tokom krivičnog postupka koji nije pravosnažno završen, samo protiv pravosnažnih odluka u vezi sa određivanjem, nastavljanjem ili ukidanjem pritvora.

U konkretnom slučaju, reč je o odluci kojom je odbijeno zastupanje advokata u krivičnoj stvari, koja je potvrđena od strane drugostepenog suda, dakle, odluke protiv kojih je podnet zahtev nisu odluke kojima je završen krivični postupak, niti imaju veze sa pitanjem pritvora, dakle, ovaj sud ocenjuje da je zahtev neprihvatljiv.“

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva, navodi da se rešenjima redovnih sudova njemu krše prava garantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP-a.

Navodi i povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP

21. U pogledu navoda o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, podnosilac zahteva tvrdi da je *“Fundamentalno načelo pravde i prava zagwarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, da se stvar sudi pravično i u obrazloženom roku. Ovo načelo i ustavna obaveza su teško povređeni, prvo presudom Osnovnog suda u Prištini, a zatim i od strane Apelacionog suda, i na kraju presudom Vrhovnog suda Kosova. Prema zakonskim odredbama i primenjivim zakonima u Republici Kosovo, pitanje zastupanja – efikasne odbrane stranaka u krivičnom postupku, iz člana 52. ZKPRK-a Pravo okrivljenog na branioca: 1. Osumnjičeni i okrivljeni imaju pravo na branioca u svim fazama krivičnog postupka. 2. Pre svakog ispitivanja osumnjičenog ili okrivljenog, policija ili drugi nadležni organ, državni tužilac, sudija za prethodni postupak, sudija pojedinac ili predsednik pretresnog veća, poučava osumnjičenog ili okrivljenog o pravu da angažuje branioca i da branilac može prisustvovati prilikom njegovog saslušavanja.“*
22. Dalje, podnosilac zahteva tvrdi da je Apelacioni sud ne menjajući izreku prvostepenog rešenja, postupio u potpunoj suprotnosti sa zakonskim odredbama Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosovo i drugostepeni sud uopšte nije uzeo u obzir proceduralne i materijalne povrede koje je načinio prvi stepen na štetu podnosioca zahteva, već samo odbija žalbu branioca optuženog kao neosnovanu i potvrđuje prvostepeno rešenje.
23. Podnosilac zahteva takođe dodaje *„da je i Vrhovni sud takođe povredio pravo na pravično suđenje jer je on zahtevom za zaštitu zakonitosti tražio da Vrhovni sud*

konstatuje da je Apelacioni sud, kao drugostepeni sud, potpuno pogrešno razmotrio zakonske odredbe iz člana 54. ZKPRK-a, a što on nije učinio. On je odbacio kao neprihvatljiv zahtev za zaštitu zakonitosti i nijednim stavom nije razmotrio navode podnosioca zahteva....”

24. U prilog povredi člana 32. [Pravo na pravno sredstvo], podnosilac u jednom paragrafu navodi da „*Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.*“
25. Takođe podnosilac i navodnu povredu člana 54. (Sudska zaštita prava) objašnjava jednim navodom da „*Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.*“
26. Podnosilac zahteva traži od Suda da proglasi zahtev prihvatljivim, da konstatuje da je Vrhovni sud rešenjem [PML.br. 63/2024] od 06. februara 2024. godine povredio pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, kao i pravo na efikasno pravno sredstvo, zagarantovano članom 32. Ustava i članom 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima, da proglasi rešenje Vrhovnog suda Kosova [PML.bt. 63/2021] od 06. februara 2024. godine nevažećim.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Relevantne odredbe Ustava

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.“

Član 32.

[Pravo na pravno sredstvo]

Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/ njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.

Član 54.

[Sudska Zaštita Prava]

„Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.“

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6.

(Pravo na pravično suđenje)

„1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.“

[...]

3. Svako ko je optužen za krivično delo, ima sledeća minimalna prava:

[...]

c) da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, besplatno dobije branioca po službenoj dužnosti kada interesi pravde to zahtevaju;

[...]

Član 13. (Pravo na delotvorni pravni lek)

„Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred domaćim vlastima, bez obzira na to da li su povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.“

ZAKONIK BR. 08/L-032 O KRIVIČNOM POSTUPKU

POGLAVLJE V.

BRANILAC

Član 52. Pravo okrivljenog na branioca

1. “Osumnjičeni i okrivljeni imaju pravo na branioca u svim fazama krivičnog postupka.“

[...]

Član 54. Ograničenja branioca u zastupanju

1. “U krivičnom postupku branilac ne može braniti dvoje ili više okrivljenih u istom predmetu, bez obzira da li su postupak ili faza postupka razdvojeni ili ne. Jedan branilac ne može zastupati i pravno i fizičko lice u istom predmetu, osim ako je fizičko lice vlasnik, rukovodilac i zaposlen pravnog lica.
2. Okrivljeni može imati do tri (3) branioca, a smatra se da je pravo na odbranu ostvareno kada u postupku učestvuje jedan od njih.

[...]”

C. Zahtev za zaštitu zakonitosti

Član 432. Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti

„1. Protiv pravosnažne sudske odluke ili protiv sudskog postupka koji je prethodio donošenju te odluke, po završetku krivičnog postupka pravosnažnom odlukom može se podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u sledećim slučajevima:

1.1. u slučaju povrede krivičnog zakona;

1.2. u slučaju bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 384. stav 1. ovog zakonika; ili

1.3. u slučaju drugih povreda odredaba krivičnog postupka ako su takva povrede uticale na zakonitost sudske odluke.

[...]“

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i predviđeni Zakonom i predviđeni Poslovníkom.
28. S tim u vezi, Sud se prvobitno poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Nadležnost i ovlašćene strane] Ustava, u vezi sa stavom 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji utvrđuju:

Član 113.

[Jurisdikcija i Ovlašćene Strane]

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

[...]”

29. Sud u nastavku razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti, utvrđene dalje u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48. i 49. Zakona, koji utvrđuju:

Član 47.

(Individualni zahtevi)

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pokrenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

Član 48.

(Tačnost podneska)

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49.

(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od četiri (4.) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...“

30. U pogledu ispunjenosti gore navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, u smislu člana 113.7. Ustava; osporava ustavnost akta javne vlasti, odnosno rešenje [P.M.L. br. 63/2024] Vrhovnog suda Kosova od 06. februara 2024. godine; da je iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva, shodno članu 113.7 Ustava i članu 47.2 Zakona; da su precizirali Ustavom zagarantovana prava za koja tvrdi da su povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona; i da su podneli zahtev u zakonskom roku od 4. (četiri) meseca, kako je predviđeno članom 49. Zakona.
31. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti utvrđene u stavu (2) pravila 34. [Kriterijumi prihvatljivosti] Poslovnika o radu. Stav 2. pravila 34. Poslovnika utvrđuje kriterijume na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući kriterijum da zahtev nije očigledno neosnovan. Konkretno, stav 2. pravila 34. Poslovnika o radu utvrđuje sledeće:

Pravilo 34.
(Kriterijum o prihvatljivosti)

„(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan, kada podnosilac/ praktična zahteva nije dovoljno dokazao/ la i potkrepio/ la svoju tvrdnju.“

32. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrto stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Kemmachev protiv Francuske](#), prijava br. [17621/91](#), kategorija (i), [Mentzen protiv Letonije](#), prijava br. [71074/01](#), kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), prijava br. [4241/03](#), kategorija (iii)), (vidi slučajeve Suda K104/21, podnositeljka zahteva [Nexhmije Makolli](#), Rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26; i [K1175/20](#), podnosilac zahteva [Kosovska Agencija za Privatizaciju](#), Rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
33. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno u proceni da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu predmeta koju ovaj zahtev sadrži i relevantne navode podnosioca zahteva, u kojoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP-a), u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovana Ustavom.
34. Sud podseća da je podnosilac zahteva advokat koji je u jednom delu krivičnog postupka kao branilac zastupao optuženog, u krivičnoj stvari po optužnici [PP/I.br. 812/2015] od 13. oktobra 2017. godine. Rešenjem Osnovog suda onemogućeno mu je zastupanje optuženog G.A., nalazeći „da je njegovo dalje zastupanje lica G.A., u suprotnosti sa članom 54., stava 1, ZKPRK“. Sud nalazi da je i Apelacioni sud u žalbenom postupku podržao zaključke Osnovnog suda kao ispravne i zasnovane na relevantnoj zakonskoj odredbi. Protiv Na rešenje Apelacionog suda, podnosilac zahteva podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, koji je docnji odbacio kao nedozvoljen.
35. Stoga, Sud podseća da je podnosilac zahteva advokat kojem je u krivičnom postupku onemogućeno zastupanje ili odbrana optuženog G.A. Podnosilac zahteva navodi da je u konkretnom slučaju optuženom povređeno pravo na izbor branioca u krivičnom postupku, i u tom smislu on tvrdi povredu člana 31. Ustava, a s tim u vezi navodi da mu

je povređeno pravo na pravno sredstvo i sudska zaštita prava, zagarantovana članovima 32. i 54.

36. U vezi sa gore navedenim, Sud ističe da je u zahtevu KI11/24 tretirao pitanje prava za izbor branioca u krivičnom postupku, koje je pravo garantovano u stavu 5 člana 30. Ustava, u vezi sa tačkom c) stava 3 člana 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a. međutim, za razliku od okolnosti u konkretnom slučaju, podnosilac u zahtevu KI11/24 je bio okrivljeni, kome je odbijena zaštita prema njegovom izboru zbog činjenice jer su redovni sudovi utvrdili da dva okrivljena u istom krivičnom predmetu nemaju pravo da imaju istog branioca, kako je utvrđeno u stavu 1 člana 54. ZKPK-a.
37. Vraćajući se na okolnosti konkretnog slučaja, Sud ističe da neće oceniti navode podnosioca zahteva koji se vežu sa povredom prava na izbor, jer optuženi G.A. pred sudom nije podnosilac zahteva. U tom smislu, uzimajući za osnov razvijeni postupak pred redovnim sudovima, odnosno pred Osnovnim sudom i Apelacionim sudom, kao i pokrenute navode u zahtevu koji se direktno vežu sa podnosiocem zahteva u svojstvu ovlašćene strane, u suštini se isti odnose na njegova prava zagarantovana članovima 49 Ustava. Međutim, podnosilac zahteva nije obrazložio niti pružio nikakav argument u vezi sa povredom prava, zagarantovanim članom 49. Ustava. Shodno tome, Sud će oceniti njegove navode pokrenute u zahtevu, u kontekstu članova 32. i 54. Ustava, kao i njegovog prava na obrazloženu sudska odluku, zagarantovanu članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

Navodi o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP

38. U vezi sa njegovim navodima, pokrenutim u smislu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, koja se odnose na obrazloženje ustavnih sudova, Sud primećuje da se njegovi navodi vežu sa tumačenjem zakonskih odredbi od strane redovnih sudova. S tim u vezi, podnosilac zahteva precizira da su Osnovni i Apelacioni sud postupili „u suprotnosti sa zakonskim odredbama Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosovo, da drugostepeni sud uopšte nije uzeo u obzir proceduralne i materijalne povrede koje je učinio prvostepen sud.
39. U vezi sa napred navedenim, u smislu načela supsidijarnosti i doktrine četvrtog stepena, Sud je stalno naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i naglašavao je da nije njegova dužnost da se bavi greškama u činjenicama ili pogrešnom tumačenju i pogrešnoj primeni zakona, za koje se tvrdi da ih je počinio jedan od redovnih sudova, osim i u meri u kojoj takve greške mogu narušiti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om (vidi, između ostalog, slučajeve Suda [KI96/21](#), podnosilac zahteva [Xhelal Zherka](#), rešenje o neprihvatljivosti od 23. septembra 2021. godine, stav 49.; [KI145/20](#), podnositeljka zahteva [Belqiyzar Latifi](#), rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68.). Kao rezultat toga, uloga Ustavnog suda je da utvrdi da li su dejstva tumačenja redovnih sudova u skladu sa ustavnim normama i standardima i da utvrdi da li je primena zakona rezultirala sa proizvoljnim zaključcima koje kao rezultat imaju povredu osnovnih prava i sloboda, predviđenih Ustavom.
40. Sud uvidom u činjenično stanje konkretnog slučaja, spise predmeta kao i rešenja Osnovnog i Apelacionog suda zapaža, da stoji činjenica podnosioca da su Osnovni i Apelacioni sud svoje zaključke o nemogućnosti da on brani specifično lice u krivičnom postupku zasnovali na članu 54 stav 1 ZKPK. Međutim sagledavajući konkretnije obrazloženje rešenja Osnovnog suda, Sud nalazi da tu odluku koju je Osnovni sud zasnovao na članu 54 stavu 1 ZKPK, nije doneo samo na osnovu zahteva branioca oštećene strane u krivičnom postupku, koji je tražio od Osnovnog sud da utvrdi „da li jedan isti branilac može da zastupa dve stranke kada je oštećena strana ista“, već i na osnovu detaljnog obrazloženja tužioca, od koga je Osnovni sud tražio da detaljno

razjasni uzročno posledične veze i suštinu slučajeve na koje se poziva branilac oštećene strane, kao i korelaciju podnosioca zahteva u oba krivična slučaja u kome se on pojavljuje kao branilac okrivljenih.

41. Upravo u prilog tome, Sud primećuje da je nadležni tužilac dao obrazloženje koje je za Osnovni sud bilo dovoljno da se pozove na član 54 stav 1 ZKP, pri tome zaključujući i pored činjenice da se radi o dva nezavisna i odvojena sudska postupaka koji se vode, „*imamo posla sa istim krivičnim predmetom, a odredba člana 54., stava 1, ZKPRK-a propisuje da: „1. U krivičnom postupku branilac ne može braniti dvoje ili više okrivljenih u istom predmetu, bez obzira da li su postupak ili faza postupka razdvojeni ili ne.*“. Dakle Osnovni i sud je zaključio, da u se konkretnom slučaju radi o istom krivičnim predmetom i istim oštećenim, u kome je zabranjeno da jedan branilac u ovakvoj situaciji može da zastupa dvoje okrivljenih, čime su ispunjeni uslovi primene ograničenja člana 54 stava 1 ZKP.
42. Sud, na osnovu gore navedenih pojašnjenja, smatra da je podnosilac zahteva jednostavno nezadovoljan rezultatom postupka pred redovnim sudovima, međutim, njegovo nezadovoljstvo samo po sebi ne može da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi predmet [ESLJP-a Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, predstavka br. 5503/02](#), presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
43. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva ne dokazuje i ne potkrepljuje u dovoljnoj meri svoju tvrdnju da su redovni sudovi možda na pogrešan način primenili navedene odredbu ZKP, te se stoga njegove tvrdnje o pogrešnom tumačenju i primeni važećeg zakona kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju „*četvrtog stepena*“ i kao takvi odražavaju zahteve na nivou „*zakonitosti*“ i nisu argumentovani na nivou „*ustavnosti*“. Samim tim, isti su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je to i propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika o Radu.
44. Dalje, Sud primećuje da je podnosilac povredu člana 31 Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, takođe doveo u vezi sa rešenjem Vrhovnog suda pri tome, smatrajući da se Vrhovni sud u kontekstu zahteva za zaštitu zakonitosti nije bavio pitanjem pogrešne primene stava 1 člana 54. stav 1 ZKPK. Međutim, sud podseća da je njegov zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet Vrhovnom sudu, odbačena kao nedozvoljena zbog toga jer nije ispunio uslove predviđene u stavu 1 člana 432. ZKPK-a.
45. Shodno tome, Sud ocenjuje da i navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, koji su vezani sa osporenim rešenjem Vrhovnog suda, su navodi koji se kvalifikuju kao navodi kategorije (ii) „*odsustvo očigledne ili evidentne povrede*“. Samim tim, isti su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama, kako je to i propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika o radu.

Navodi o povredi člana 32. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP-a

46. Što se tiče navoda o povredi člana 32 Ustava u vezi sa članom 13 EKLJP, Sud nalazi da podnosilac zahteva navedenu povredu obrazlaže tvrdnjom da „*Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način, sto je u skladu sa članom 32 Ustav i članom 13 EKLJP.*“
47. U prilog tome, Sud navodi da je tvrdnja podnosioca zahteva da je ESLJP, u svojoj praksi definisao načela i kriterijume u vezi sa pravom na delotvorno pravno sredstvo, zagarantovano u članu 13 ESLJP. Štaviše, Sud ponavlja da je i Ustavni Sud na osnovu

sudske prakse ESLJP-a naglasio da član 32. Ustava, u vezi sa članom 13. EKLJP-a, garantuje pristup pravnim sredstvima za adresiranje navoda za povredu prava i sloboda, u bilo kom obliku koje su se mogle desiti (vidi slučajeve suda, [K186/18](#), sa podnositeljkom zahteva *Slavicom Đorđević*, presuda od 3. februara 2021. godine, stavovi 124-125; vidi takođe slučaj ESLJP-a, [Boyle i Rice protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 9659/82, 9658 /82, presuda od 27. aprila 1988. godine, stav 52).

48. Sud takođe podseća da član 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava, u vezi sa članom 13. EKLJP-a garantuje pravo na korišćenje pravnog sredstva protiv sudskih i upravnih odluka koje krše zagaranovana prava na zakonom utvrđen način; (i) pravo na efektivna pravna sredstva, ako se utvrdi da je neko pravo povređeno; i (ii) pravo na delotvorni pravni lek ako je povređeno pravo zagaranovano Ustavom i EKLJP-om, (vidi, na analogan način Slučaj ESLJP-a, *Boyle Rice protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 27. aprila 1998. godine, stav 52). U nastavku, Sud, pozivajući se na stav ESLJP-a, primećuje da je ovaj docnji istakao da član 13. mora biti „delotvoran“ kako u praksi tako i zakonom (vidi slučajeve ESLJP-a, *Ilhan protiv Turske*, presuda od 27. juna 2000. godine) i da „delotvornost pravnog leka“, u smislu člana 13. EKLJP-a, nije uslovljena garancijom povoljnog rešenja za podnosioca zahteva (vidi slučaj ESLJP-a, *Kudla protiv Poljske*, br. 30210/96, presuda od 26. oktobra 2000. godine, stav 157).
49. U smislu praćenog postupka, Sud primećuje da je podnosilac zahteva u postupku zaštite svojih prava, podneo žalbu Apelacionom sudu na rešenje Osnovnog suda, čime je i koristio zakonom propisano pravno sredstvo. Međutim, što se tiče pravnog sredstva, zahteva za zaštitu zakonitosti podnetog pred Vrhovnim sudom, Sud napominje da je članom 432., stav 1. ZKPK-a jasno propisano kada se ovo pravno sredstvo može koristiti, odnosno protiv kojih sudskih odluka i protiv kojih povreda. Kao rezultat toga, Sud ističe da sama činjenica da podnosilac zahteva nije ispunio formalne uslove za podnošenje ovog pravnog sredstva, ne čini to pravno sredstvo neefikasnim.
50. Imajući to u vidu, Sud nalazi da navodi podnosioca zahteva koji se vežu sa povredama njegovih prava zagaranovanih članovima 32. i 54. Ustava, u vezi sa članom 13. EKLJP-a, spadaju u kategoriju (ii) navoda koji se karakterišu „očiglednim ili evidentnim nedostatkom povrede“, i kao takvi se trebaju proglašiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim po ustavnim osnovama, u skladu sa stavom (2) pravila 34. Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavom 7 člana 113. Ustava, članovima 20. i 47. Zakona, i u skladu sa pravilima 34. (2) i 48. (1) (b) Poslovnika o radu, dana 30. oktobra 2024. godine, jednoglasno,

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI, ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI, ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu na dan objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani